

klauwier bleek bij nader inzien geen plausible verklaring. Ten eerste omdat grauwe klauwieren rond die periode al een eind op streek zijn richting overwinteringsgebieden en ten tweede omdat de prooi nogal vreemd was gespietst. Een klauwier zou waarschijnlijk het dier aan het borststuk spietsen. Voor doortrekkende of overwinterende klapstekers was het nog iets te vroeg. Ook de omgeving was niet echt een klapstekerbiootop. Die zitten in Overijssel het meest op de veen- en heideterreinen en vangen daar vooral dwergmuizen en kleine vogels.

De enige mogelijkheid die overbleef was dat het dier zichzelf had gespietst. Maar hoe? Nadere bestudering van de foto's leidde uiteindelijk tot de

volgende verklaring. De (jagende) libel is in volle vaart rakelings langs het prikkeldraad gevlogen en is op onfortuinlijke wijze blijven steken aan een pen van het prikkeldraad. Door de snelheid van de vlucht is de pen diep in het achterlijf gedrongen en zat de libel meteen muurvast. Mogelijk dat een plotselinge windvlaag daarbij een rol heeft gespeeld. Het dier zal een langzame dood zijn gestorven.

Evert Ruiter

Zwolle, 18 november 2006

Met dank aan Robert Ketelaar, René Manger, Gerard Dutmer en Peter de Boer voor het helpen ontrafelen van deze curieuze waarneming.

Waarneming larve van de Gaffellibel in de Hambeek

Afgelopen vrijdag, 20 oktober 2006, waren wij aanwezig bij het leegpompen van de vistrap in Hambeek (een afsplitsing van de Roer) in Roermond (AM: 197, 355). Omdat deze vistrap slechts gedeeltelijk functioneert wordt ze in opdracht van het waterschap Roer en Overmaas aangepast. Vanwege de vernieuwingswerkzaamheden werd de vistrap drooggelegd en door mensen van ecologisch adviesbureau Natuurbalans/Limes Divergens leeggevoerd om zo inzicht te krijgen in welke vissen gebruik maken van de vistrap.

Het leegpompen gaf tevens de mogelijkheid om met een schepnet libellenlarven te vangen. In de vistrap zijn 33 larven van de Weidebeekjuffer (CALOSPLE) en 8 Beekromboutlarven (GOMPVULG) geteld. Ongetwijfeld was dit slechts een fractie van het aantal larven dat daadwerkelijk in de vistrap aanwezig was. In de allerlaatste schep zat tevens een larve van de Gaffellibel (OPHICECI). Hoewel te verwachten toch een bijzondere waarneming.

De larve is gevonden in een dieper deel van de vistrap (foto 1), waar in de ochtend door een graafmachine op een aantal plekken zand van de bodem was geschept. Of het dier dus op de oorspronkelijke locatie is gevonden is twijfelachtig. Mogelijk was de aanzuigende werking van het graven voldoende om de larve naar het gat te trekken, een andere mogelijkheid is dat de larve actief de zandige

bodem heeft opgezocht.

Hoewel geprobeerd is in de andere delen van de vistrap te scheppen was dat niet goed mogelijk aangezien de bodem was afgewerkt met steenstort. Of elders in de vistrap larven aanwezig waren is dus niet te zeggen.

De larve was direct te herkennen aan de grote, "naar boven wijzende" rugdoorns (foto 2). Kijkend naar meer detail vielen de afgeplatte 4^e antenneleden op. Bij larven van de Beekrombout zijn de 4^e antenneleden meer rond. De bij de Beekrombout zo duidelijk aanwezige graafspoor ontbreekt bij de Gaffellibel. Deze kenmerken zijn goed beschreven

Foto 2: Het beste kenmerk van larven van de Gaffellibel zijn de grote, naar boven wijzende rugdoorns (foto: R. Geraeds).

Foto 1: De grotendeels drooggelegde vistrap in de Hambeek met op de voorgrond het diepere deel waar de Gaffellibellarve is gevonden (foto: R. Geraeds).

door Heidemann & Seidenbusch (2002).

Voor zover ons bekend betreft dit de vierde vondst van een larve van de Gaffellibel in Nederland (Geraeds en Hermans, 2000). Het is in ieder geval de eerste larve die in het stroomgebied van de Roer is gevonden, larvenhuidjes worden vanaf 2002 jaarlijks in deze omgeving gevonden (Geraeds & Van Schaik, 2005). Deze vondsten hebben echter allemaal betrekking op de Roer. De Hambeek is slechts enkele malen nader bekeken waarbij alleen larvenhuidjes van de Beekrombout zijn aangetroffen.

larven

Literatuur:

- Geraeds, R.P.G. & J.T., Hermans, 2000. De Gaffellibel (*Ophiogomphus cecilia*, Fourcroy, 1785) langs de Roer. *Natuurhistorisch Maandblad* 89 (12): 254-259.
- Geraeds, R.P.G. & V.A. van Schaik, 2005. Ecologische aspecten van de levenswijze van de Gaffellibel langs de Roer. *Inventarisatie van*
- huidjes in 2002 en 2003 en een vergelijking van inventarisatiemethoden. *Natuurhistorisch Maandblad* 94 (1): 1-6.
- Heidemann, H. & R., Seidenbusch, 2002. Die libellenlarven Deutschlands. Goecke & Eevers, Keltern.

Oproep KNNV voor excursieleiders en libellenpresentaties

In het kader van het samenwerkingsproject tussen KNNV en NVL in 2007, zijn we op zoek naar personen die excursies willen leiden of lezingen willen houden. Er zijn al concreet twee verzoeken daarvoor bij de KNNV binnen gekomen.

KNNV afdeling Arnhem.
Excursie op zondag 17 juni 2007
Lezing op 4, 5, 6 of 11, 12 of 13 juni 2007

KNNV Hoorn/West Friesland
Lezing dinsdagavond 27 maart 2007

Ben je bereid om aan een van deze excursies of lezingen mee te doen?

Meld dat even bij:
Marijke van Damme
Marijke.van.damme@knnv.nl

In de meeste gevallen is een vergoeding geregeld. Op zijn minst reiskostenvergoeding en een mooie KNNV veldgids naar keuze. Dus, schroom niet en meld je aan.

Marijke van Damme

Libellenweekend 2007

Beste vrienden van de NVL,

Al enige jaren gaat de KNNV-Libellenwerkgroep Zuid-Kennemerland een paar dagen in het voorjaar ergens in Nederland op stap. Natuurlijk besteden we dan aandacht aan libellen maar er wordt ook naar vlinders, sprinkhanen en niet te vergeten de flora gekeken.

We hebben van 22 tot 25 juni een accommodatie in het Nationaal Park De Meinweg gereserveerd op verzoek van enige 'oud' deelnemers. Er zijn 4 blokhutten waarin totaal 18 personen kunnen overnachten. Daarnaast is voor de liefhebbers een mogelijkheid om te kamperen. De totale accommodatie beschikt over een gemeenschappelijke ruimte die we voor 3 dagen willen huren. Er is weer een grote keuken zodat we hier met velen het nodige werk kunnen verrichten. Het enige wat voor de blokhutten meegebracht moet worden is een slaapzak.

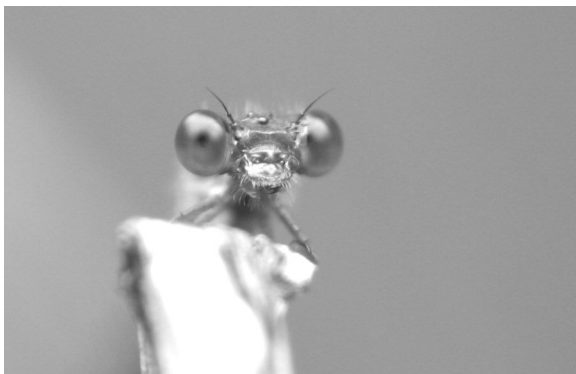
Gezien de kosten willen we eerst weer de blokhutten bezetten, als er meer dan 18 inschrijvers zijn kan er ook gekampeerd worden. We stoppen bij een maximum van 25 deelnemers. Voor de blokhutten (€ 10,- p.p. per nacht) en de gemeenschappelijke ruimte zijn we totaal zo'n € 700,- kwijt. We verwachten daar aan libellen o.a. het volgende te zien: Beekoeverlibel, Zuidelijke oevelibell en Kanaaljuifer.

Plekjes waar we zeker langs zullen gaan zijn: Blankwater /De Lanck/ Het Haambroeck (AC 202,5 x 358,3 en De Turfkoelen bij Vlodrop (AC 203,9 x 351,5).

Het inschrijfgeld is weer € 25,- p.p. en wordt alleen bij overtekening teruggestort. Het bedrag kunt u overmaken op giro 33 54 36 t.n.v. F. Koning te Heemstede. Wilt u op de giro vermelden of u de voorkeur aan de blokhutten of aan kamperen geeft.

Reageer snel met opgeven. Een telefoontje of mailtje is (even) al voldoende, daarna wel zo snel mogelijk betalen, want inschrijving vindt plaats volgens de ontvangen betalingen.

Frans en Marja Koning

Koraaljuifer (CERITENE) kijkt in de lens. Foto: R.J. Koops